

URTX

ANTON FONT (*1626-†1690): 34 ANYS DE MESTRATGE
MUSICAL A L'ESGLÉSIA TARGARINA

Josep M. Salisí Clos

ANTON FONT (*1626-†1690): 34 ANYS DE MESTRATGE MUSICAL A L'ESGLÉSIA TÀRREGA

Abstract

La música litúrgica en el barroco musical hispánico es uno de los muchos centros de estudio y atención de la musicología actual en nuestro país. Centrarnos en la figura y la obra d'Anton Font, compositor nacido en Verdú y que trabajó durante treinta y cuatro años como organista y maestro de capilla de la iglesia parroquial de Tàrrega, nos sitúa en la órbita musical y cultural de la Catalunya del siglo xvii. La documentación hallada sobre Anton Font y la música de él conservada, nos da la posibilidad de estudiar, analizar y dar a conocer una parte del pasado musical de las poblaciones de Tàrrega y Verdú y, por extensión, ciertos aspectos del barroco musical hispánico de mediados y finales del siglo xvii.

The liturgical music in the Hispanic musical Baroque is one of the many centres for study for modern musicology in this country. We concentrate on the figure and work of Anton Font, a composer born in Verdú and who worked as an organist and chapel master in the parish church in Tàrrega for thirty-five years, in the musical and cultural setting of 17th-century Catalonia. The documentation found about Anton Font and his surviving music allows us to study and analyse part of the musical history of Tàrrega and Verdú and, by extension, certain aspects of Hispanic musical Baroque from the mid and late 17th century.

Paraules clau

Segle xvii, música, Tàrrega, Verdú, església, compositor.

Un dels fons documentals més importants de l'època del barroc musical hispànic existents avui dia a Catalunya és, sens dubte, el "Fons Verdú" de la Biblioteca de Catalunya de Barcelona [E:Bbc].¹ Primerament, aquest fons musical es trobava dipositat a l'arxiu parroquial de l'església de Santa Maria de Verdú i en els anys 1930 i 1934, passà a les dependències de la llavors anomenada, Biblioteca Central de Barcelona, avui dia, E:Bbc.² Dels seixanta-sis autors que configuren aquest rellevant fons documental en destaca la producció musical d'Anton Font i Guixà,³ un verduní que passà una gran part de la seva vida, trenta cinc anys, servint a la música i a l'església targarina.

El present treball aporta algunes dades d'un compositor molt poc conegut i amb un bon

nombre d'obres musicals conservades, totes elles de caire religiós litúrgic i paralitúrgic i que, conjuntament amb l'obra d'una seixantena llarga de compositors hispànics del segle XVII, conformen l'important corpus musical que es coneix com el "Fons Verdú" de la E:Bbc. És una documentació musical que ens apropa a la música que s'escrivia i es practicava a les celebracions eclesiàstiques, no tan sols de l'àmbit de parla catalana, sinó de tota l'àrea d'influència hispànica.

Anton Font i Guixà

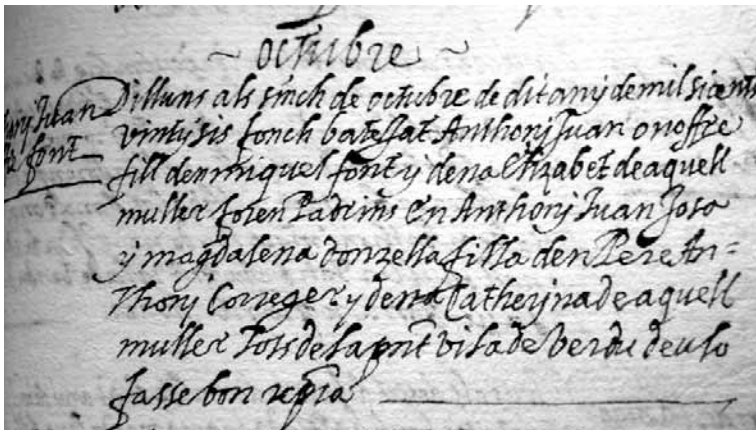
Fins no fa gaire no es coneixia cap dada biogràfica d'Anton Font i Guixà (*Verdú, 1626; †Tàrrrega, 1690).⁴ Fruit de la meua investigació, he pogut localitzar una important informació tant en els arxius locals de Verdú

¹ Sigles internacionalment acceptades pel RISM (Répertoire International des Sources Musicales), en aquest cas concret i referent a dit centre: Biblioteca de Catalunya = E: Bbc. Sigles que usaré d'ara en endavant per a citar dit centre.

² Referent al trasllat d'aquest fons i la problemàtica que comportà, Vegi's: -SALIS I CLOS, Josep M.: "Les partitures de la Capella de Música de Santa Maria de Verdú, segles XI-XVIII", *URTX, Revista Cultural de l'Urgell*, 11 (1998), pp.70-88. Id.: *Les antífones marianes majors al M. 1168 del "Fons Verdú" de la Biblioteca de Catalunya: aproximació al repertori litúrgic marià de finals del segle XVII a Catalunya*. Treball de recerca de DEA per la Universitat Autònoma de Barcelona, 2007, volum I, pp.69-105.

³ Les dades que aquí presento sobre aquest autor estan contingudes en la meua tesi doctoral en curs, treball que estic duent a terme sota la direcció del Dr. Antonio Ezquerro Esteban, director del Departament de Musicologia de la Institució "Milà i Fontanals" del CSIC (Consell Superior d'Investigacions Científiques), i la tutoria del professor Dr. Francesc Bonastre Bertran, catedràtic de musicologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. [Vegi's: -SALIS I CLOS, Josep M.: *Les antífones marianes majors al M. 1168... Ob. cit.*]

⁴ Fins avui dia només han esmentat de manera molt superficial a Anton Font diversos autors: -PENA, Joaquín; ANGLÉS, Higiní: "Font, Antonio", a *Diccionario de la Música*. Barcelona, Labor, 1954, tomo I, p.943). -SALIS I CLOS, Josep M.: *Les antífones marianes majors al M. 1168... Ob. cit.*, volum I, pp.207-216; volum II, 227-242. Id.: "Noves aportacions biogràfiques de compositors catalans de la segona meitat del segle XVII", a *Recerca Musicològica* [en premsa]. En relació al nostre compositor, cal no confondre aquest Anton Font i Guixà amb un altre Antoni Font, molt posterior (essent aquest darrer, fill de Francesc Font i, germà de Pau Font i de Joan Font). Aquests últims eren instrumentistes de corda de la capella de la petita cort de l'infant Lluís de Borbó —germà del rei Carles III (de Borbó)—, capella musical que, durant un temps, va ser dirigida per Luigi Boccherini. Dita capella deixà d'existir el 1785, degut a la mort de l'infant Lluís. Vegi's -DOLCET, Josep; VILAR, Josep M.: "La música instrumental en el classicisme", a *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear*. Barcelona, Ed. 62, 1999, volum II, p.211. En el mateix sentit vegi's: -ÁLVAREZ SOLAR-QUINTES, Nicolás: "Nuevas obras de Sebastián Durón y de Luigi Boccherini y músicos del Infante Don Luis Antonio de Borbón", a *Anuario Musical*, XIII (1958), pp.225-259.

Partida de baptisme d'Anton Font.

—parroquial i municipal— com en els arxius de Tàrrrega —parroquial i comarcal—: Anton Font i Guixà neix a Verdú el dia 5 d'octubre de 1626, fill de Miquel Font —teixidor de lli— i d'Elisabet Guixà. Els pares del que més tard fou compositor i mestre de capella Anton Font, es casaren el mes de juny del mateix any 1626, això és quatre mesos abans del naixement d'Anton.⁵ La mare d'Anton mor el 12 de setembre de 1629⁶ quan aquest tenia tan sols tres anys, i el pare es tornà a casar el 22 de setembre de 1630, aquest cop amb Elisabet Úrsula Morell.⁷ Anton Font vivia en una casa situada al "carrer de la Margorell

davant la bassa de l'Arrabal", avui Plaça Major de la vila.⁸ D'aquest segon matrimoni del pare d'Anton Font en sorgiren vuit fills.⁹

Partida de baptisme d'Anton Font: -[Marge:] "Antoni Juan / Onoffre font". [Contingut:]

"Dilluns als sinch de octubre de dit any de mil sicents / vinty sis fonch batejat Anthony Juan onoffre / fill den miquel font y dena elizabet de aquell / muller foren Padrins en Anthony Juan Josa / y magdalena donzella filla den Pere An / thony Correges y dena Catheryna de aquell / muller tots de la pnt vila de Verdu deu lo / fasse bon xpià [cristià]".¹⁰

De la infantesa i joventut no en tenim cap dada fins que el 27 de novembre de 1653, quan Anton Font compta ja amb 27 anys, el trobem citat com a organista a l'església parroquial de Tàrrrega i, a partir de l'any següent, concretament, el 15 de juny de 1654, ja consta com a mestre de cant i organista. Anton Font ocupa el càrrec de mestre de capella de l'església targarina molt possiblement fins l'any 1687.¹¹ Tot i que, en aquest sentit, l'última data on consta que desenvolupava la seva tasca a la capella musical és el 30 d'agost de 1686 i és la referència a un

⁵ Sembla ser que el fet d'haver nascut poc després del casament era un fet força habitual en l'època, almenys, pel que fa a Verdú, ja que es conserven certes manifestacions en aquest sentit; concretament hi ha un escrit del bisbe de Solsona, Lluís de Pons i Escarrer, datat el 10 de gener de 1671 referent a la crítica sobre la cohabitació de les parelles sense haver fet el casament religiós ni haver estat beneïdes per l'església. Vegi's: APV: *Documentos varios*, Tomo III, sign. 292/1, document 17. [Lluís de Pons i Esquerrer (*Montclar —Urgell—, ?; †1685, Solsona). Fou regidor de l'abadia de Ripoll (1635), i desterrat el 1643 degut a la seva simpatia pel rei Felip IV; abat del monestir de Santa Maria d'Arles (Vallespir); i bisbe de Solsona (1664-1685), morí emmetzinat. Vegi's: -BARTRINA, Enric: "Pons i d'Escarrer, Lluís de", a *Diccionari d'història eclesialstica de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Ed. Claret, volum III, 2001, p.119].

⁶ A la partida de defunció de la mare d'Anton Font consta com a Esperança —i no com a Elisabet—, muller de Miquel Font. Vegi's: APV: *Óbitos 1595-1636*, -31-, sign. 306/1.

⁷ A la partida de casament, la madrastra d'Anton Font consta com a Elisabet Anna Morell. Vegi's: APV: *Matrimonios 1569-1670*, -22-, sign. 315/1.

⁸ Arxiu Municipal de Verdú. *Llibre de l'Estima -1-*, (1664), p.57r.

⁹ Els germanastres d'Anton (1626) foren: Andreu (*1630), Rosa (*1631), Caterina (*1633), Agnès (*1634), Elisabet (*1635), Elisabet (*1637), Caterina (*1639) i Maria Elena (*1640). Detall's en la repetició de dos dels noms, fet que significa que el primer de cadascun dels noms repetits deuria haver mort poc després d'haver nascut, o com a molt, de ben petits.

¹⁰ APV: *Llibre de Baptismes*, 1570-1671. sign. 301/1, pàg.343.

¹¹ En el cas de Font —conjuntament amb Lluís Molins, Joan Prim, Magí Nuet i Miquel Selma— hi ha hagut certes confusions, situant-lo (o bé, relacionant-lo) a la catedral de Barcelona. Fet que, com avui dia sabem, l'únic d'aquests compositors que estigué a la catedral barcelonina fou Miquel Selma. Aquesta informació que el relaciona amb la catedral barcelonina ens la dona Josep Subirà i, sembla ser que l'extreu de "l'estudi crític" que, monsenyor Higiní Anglés, l'any 1934, addiciona al final del volum *Historia de la Música* del Dr. Johannes Wolf. En aquest cas, Anglés cita els mateixos autors —justament, en l'ordre que ens els presenta Subirà— relacionant-los amb la catedral barcelonina. Vegi's: -ANGLÉS, Higiní: *Historia de la Música Española*. Estudio Crítico, a WOLF, Johannes: *Historia de la Música*. Barcelona, Labor, 1934, p.399. -SUBIRÀ, José: *Historia de la Música Española e Hispanoamericana*. Barcelona, Salvat, 1953, p.391. Malauradament, aquest fet ens condueix cap a una certa confusió ja que, concretament en el cas de Joan Prim, algunes publicacions posteriors han puat d'aquesta "errònia" informació. En aquest sentit, vegi's: -CARRERAS I MARTÍ, Joan, director: "Prim, Joan", a *Gran Enciclopèdia Catalana*. 2a edició, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1988, volum 18, p.345. Aquí se cita que Joan Prim va estar vinculat a la capella de música de la catedral de Barcelona, deixant una quinzena de motets, un *Kyrie eleison*, dues misses a cinc veus i una lletania a quatre veus. Vegi's també: -SUÁREZ-PAJARES, Javier: "Prim, Joan", a *Diccionario de la música española e hispanoamericana*. Madrid, SGAE, 2001, volum 8, p.957.

Plaça Major de Verdú (a. 1910).

La part dreta de la casa que apareix al centre (Café Colón), és la casa natal d'Antoni Font. Observi's, al peu de la fotografia i, a tall de curiositat, l'ós com toca el tabal acompanyat del seu ensinistrador. Aquest grup itinerant, i altres de semblants, vulgarment s'anomenaven "els Hungaros", degut a la seva procedència.

pagament pels seus serveis com a mestre de capella. Consta que entre els anys 1688 i 1689, Font estava impedit i no podia exercir cap de les seves obligacions.

No sabem quan ni on es va ordenar com a prevere, encara que, de ben segur, podria haver-se format musicalment a Verdú i eclesiàsticament al seminari de Solsona. Es desconeix també on deuria exercir com a músic i sacerdot un cop acabats els seus estudis religiosos, ja que si va entrar a Tàrrega com a organista als vint-i-set anys —el 1653—, bé deuria haver estat en algun (o alguns) altre centre exercint com a prevere o com a organista. Per tant doncs, a dia d'avui desconeixem aquest aspecte de la vida religiosa i musical d'Anton Font. Com ja s'ha dit, el 1653, Font es troba documentat com a organista a l'església parroquial de Tàrrega¹² i, a partir de

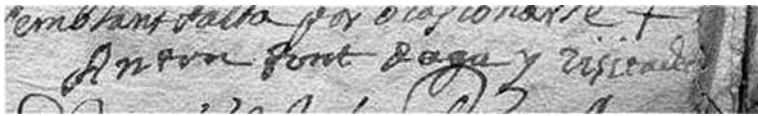
l'any següent ho fa com a mestre de cant i organista, substituint en el mestratge de la capella al pare fra Sebastià Navarro.¹³

Anton Font estaria al davant de la capella musical targarina fins al 1687, això són trenta-quatre anys exercint el càrrec musical de més prestigi a la parròquia i a la població targarina i, per extensió a les poblacions del seu entorn més proper. Mentre era organista i mestre de capella, Font ocupà el càrrec de lloctinent de degà en els anys 1683 i 1684. Un cop mort el degà de l'església targarina sorgeix una certa polèmica respecte a la designació del nou degà, i al final, el bisbe de Solsona, el madrileny Manuel de Alba, es decantà a favor d'Antoni Font qui, per cert, ocupà per poc temps el deganat, només dos anys¹⁴. Al gener de 1685, Font manifesta que no pot seguir fent d'organista i mestre de

¹² Vegis: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: "Música i església a Tàrrega (del segle XV a inicis del XVIII)", a *URTX, Revista Cultural de l'Urgell*, Núm. 14, (2001), p.165.

¹³ Sabem que fra Sebastià Navarro entrà com a organista i mestre de la capella musical targarina el 1635 i deixà el seu càrrec, no sabem per quina raó, el 1653. Vegi's: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: "Música i església...", *Ob. cit.*, pp.163-165.

¹⁴ Com a degà va substituir Albert Averó, que ocupà el seu càrrec fins a la seva mort, el juny de 1684. L'elecció de Font va anar precedida d'una certa polèmica ja que, després de la mort d'Averó, el bisbe de Solsona, Manuel de Alba, informà a la comunitat de preveres targarina de la intenció de nomenar degà a Jaume Gassol, prevere d'Anglesola. El consell de la vila de Tàrrega es va negar a acceptar-lo al·legant el privilegi que el degà havia de residir a la vila. Consultat el cas als advocats de Barcelona, aquests enviaren un síndic al bisbe per tal de protestar sobre la seva decisió i, el bisbe, com que Gassol encara no havia acceptat, nomenà a Anton Font com a nou degà. Quan Anton Font estava impedit ocupà les tasques del deganat el llavors rector de la parròquia i lloctinent de degà, mossèn Josep Mateu. Un cop mort Font les tasques del deganat passaren a mans de Miquel Gasset, però en aquest cas només com a lloctinent de degà. Al 1691 ja hi ha un nou degà, en aquest cas, el càrrec recau sobre el prevere Marià Terés. En aquest sentit, vegi's: -PLANES I CLOSA, Josep M.: *La parròquia i la vida religiosa de Tàrrega, segles XVI-XIX*. Tàrrega, Parròquia de Santa Maria de l'Alba, 1994, pp.64-65.

Signatura d'Anton Font, del 1685, mentre era degà i visitador del deganat de Tàrrega [Documentació procedent de l'APV].

capella i el Consell de la Vila determina consultar-ho a la comunitat de preveres —que llavors estava al voltant dels vint-i-cinc membres— abans de prendre cap decisió.¹⁵ Degut al càrrec de degà, a Anton Font li va pertocar fer de “visitador” —la qual cosa significava un càrrec veritablement important per a un músic— a diverses esglésies del bisbat —i directament designat pel seu bisbe—, duent a terme les avaluacions corresponents, comunament conegudes com a “decret de visita”. A l'arxiu parroquial de Verdú hi ha constància que Anton Font va realitzar una visita a l'església verdunina el 7 de juny de 1685, en qualitat de “visitador”.¹⁶

A l'abril d'aquell mateix any —1685— quan ja comptava la seixantena d'anys, Font manifesta al consell de la vila, atribuint la seva poca salut, que no pot continuar exercint les tasques musicals que el seu càrrec li comporta, a més de les tasques pròpies del deganat i el consell novament determina consultar-ho a la comunitat presbiteral.¹⁷ Dites sol·licituds, ja que foren dues, per a deixar el seu càrrec musical a l'església targarina estan datades el 29 de gener i 24 d'abril de 1685. Sembla ser, però, que les seves peticions no es varen veure complertes, ja que, segons consta documentalment, a l'agost de l'any següent —1686—, Font encara segueix exercint com a organista tot i que de la cantoria en te cura el sotsdiaca Miquel Albiol, qui, com a prevere, exercia la tasca de mestre de llegir i escriure.¹⁸ No seria fins

l'any següent —1687— que Miquel Albiol es faria càrrec de totes les tasques musicals de la parròquia. Albiol va ocupar el càrrec durant poc temps i de manera auxiliar, ja que, en el mateix any —l'octubre de 1687—, és substituït per Antoni Peiró (1687-1692).

En la taula adjunta es detallen els emoluments cobrats per Anton Font en la seva tasca musical a l'església parroquial targarina.¹⁹

El mestre de capella i organista Anton Font cobrava per la seva tasca musical £50 barceloneses cada any, dividides aquestes en tres pagues anyals —en quadrimestres o “terces”—, corresponent-li per cada terça 16 13 sous i 4 diners.²⁰ Tal i com es pot comprovar a la taula anterior, Anton Font, el primer any d'entrar a Tàrrega com a organista —1653—, cobra només £40, mentre que a l'any següent passa a cobrar-ne 50. Aquesta quantitat es mantindria fins el 1686, això és, més de trenta anys cobrant exactament el mateix estipendi per la seva tasca musical²¹. En aquest sentit, sí que podia haver canviat el que cobraria pels diversos actes litúrgics on, pel fet d'incloure-hi música —festivitats de les confraries i les congregacions, processons, enterraments...— havia de participar-hi el mestre de capella i organista. Aquesta quantitat però anava canviant segons les diverses festivitats i la música aportada en elles.

Anton Font mor a Tàrrega el dia 5 d'abril del 1690, a l'edat de seixanta-quatre anys. En la seva partida de defunció, com seria lògic, Anton Font consta com a degà —el seu càrrec eclesiàstic més rellevant— i no com a organista o mestre de la capella. El fet més destacat és, no obstant, que va exercir tas-

¹⁵ Llibre de Consells de 1685, 43v.

¹⁶ APV: *Documentos varios* 3, 1533-1867. Document número 15.

¹⁷ Llibre de Consells de 1685, 52v.

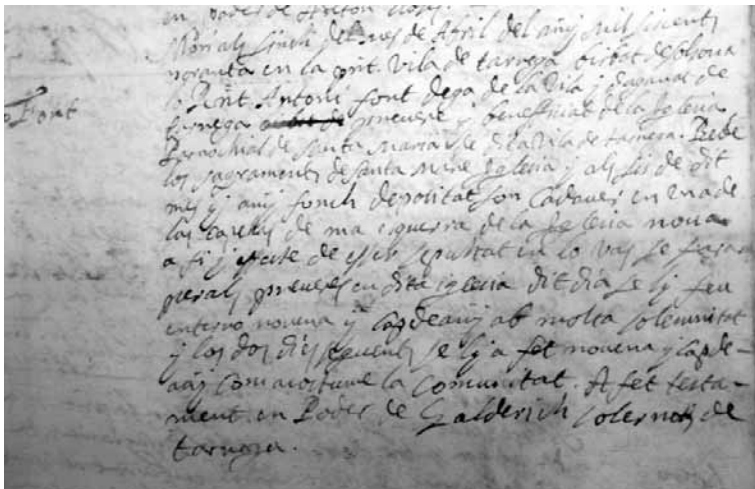
¹⁸ Sembla ser que Miquel Albiol substituï Anton Font l'agost de 1686 i el 13 d'octubre de 1687 es fa constar que s'ha trobat un organista per a l'església parroquial. Aquest serà Antoni Peiró, que ocuparà el càrrec fins el 1692. Vegis: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: “Música i església...”, *Ob. cit.*, pp.168-169, 178.

¹⁹ Dades extretes de: -MIRÓ BALDRICH, Ramon: “Música i església...”, *Ob. cit.*, pp.152-198. En aquest cas, les dades que presenta Ramon Miró les extreu dels llibres de Consells, d'Albarans, d'Àpoques Comunes, de Pòlisses i de Capitulacions. Tots aquests llibres es troben a l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrrega.

²⁰ En l'època que ens ocupa la distribució monetària que apareix en els documents tractats era la següent: 1 lliura [£] era igual a 20 sous [s] i 1 sou era igual a 12 diners [d]; així doncs una lliura equivalia a 240 diners. Així doncs la paga que corresponia a Anton Font per cada terça era la de 16£, 13 s i 4 d. Aquesta quantitat, anyalment era de 48£, 39 s i 12 d que, passat tot a £ sumen les 50£. El sistema monetari, emprat a l'antiga Corona d'Aragó, estava basat en el sistema monetari carolingi i sobrevisqué, havent de conviure molt sovint amb el morabatí castellà [“maravedí”], a la vegada, també hagué de conviure amb el diner com a moneda després del 1714 i fins a l'establiment del sistema decimal. Vegi's: -CRUSAFONT I SABATER, Miquel: “Lliura”, a *Gran Enciclopèdia Catalana*. 2a edició, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1988, volum 14, pp.92-93.

²¹ El 2 d'abril de 1689, just un any abans de la mort d'Anton Font, el Consell, degut a les moltes despeses decideix rebaixar el sou del mestre de gramàtica, del de llegir i escriure i de l'organista, justament, a aquest se li redueix a més de la meitat, concretament a £20. Però tot i la decisió del Consell sembla ser que no s'arriba a complir. Vegi's: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: “Música i església...”, *Ob. cit.*, pp.169, 196.

1653	£30 de les £40 anyals de salari
1654	£1 3s 4 per la primera terça de son salari
1655	£16 3s 4 per la segona terça
1656	£16 13s 4 per la primera terça
1657	£16 1s 4 per l'ultima terça
1658	£16 13s i 4 per la terça
1659	£16 13s 4 per la primera terça
1660	£3 per la cantoria [sic] del dia de Sant Antoni de Pàdua, i per la primera paga de l'any 1660
1661	£16 17s 4. £10 per la cantoria de sant Antoni de Pàdua, santa Basilisa i Santes Espines £16 13s 4 per la primera terça per la cantoria de Sant Antoni de Pàdua i la vuitada de Corpus £4 £8 per la cantoria de Sant Antoni de Pàdua, capvuitada de Corpus i santa Basilisa
1662	£16 13s 4 per la tercera terça de salari. £3 per la cantoria de Sant Antoni de Pàdua
1663	£16 13s 4 per l'última terça de salari
1664	£16 13s 4 per la primera terça de salari
1665	£16 13s 4 per la segona terça de salari, i £16 13s 4 per la tercera terça de salari
1666	£5 a la cantoria per les Santes Espines. £5 10s per la capvuitada de Corpus i el de Sant Antoni de Pàdua £16 13s 4 per la segona terça del salari £16 13s 4 per la tercera terça £50 pel salari anyal i £16 13s 4 per la primera terça
1667	£16 13s 4 per la segona terça. £6 13s 4 per l'ultima terça
1668	£50 per l'anyada
1669	£10 per la cantoria a la vuitada de Corpus, i £3 per la cantoria de Sant Antoni de Pàdua
1670	£50 per l'anyada
1671	£30 pel salari anyal
1772	£35 per l'anyada
1773	£35 per l'anyada
1774	£35 per un any de salari
1675	£23 6s 8 per dues terces del salari anyal £17 10s per mitja anyada
1676	£35 per una anyada de salari
1677	£40 pel salari d'una anyada
1678	£6 per les Santes Espines
1679	£40 per l'anyada
1680	£40 per una anyada
1681	£40 per una anyada de salari £6 pel treball de cantar el dia de les Santes Espines £20 per mitja anyada £20 per mitja anyada de salari
1682	£28 per prorrata i compliment del temps que ha tocat l'orgue
1684	£20 per mitja anyada
1685	£20 per mitja anyada £20 per mitja anyada d'organista
1686	£13 6s 8 pel salari

Partida de defunció d'Antoni Font.

ques musicals a l'església parroquial de Tàrrrega, durant trenta-quatre anys.

Partida de defunció d'Anton Font:

-[Marge:] + **Font.** [Contingut:] "Mori als sinch del mes de Abril del mil siscents / noranta en la prt. Vila de tarrega bisbat de Solsona / lo Rnt. Antoni font dega de la Vila y daganat / de tarrega bisbat de preuere y beneficiat de la Iglesia / parrochial de Santa Maria de dita Vila de tarrega. Rebe / los sacraments de santa mare Iglesia y als sis de dit / mes y any fonch depositat son Cadaver en una de / las capellas de ma esquerra de la Iglesia noua / a fi y efecte de esser sepultat en lo vas se fara / per als preueres en dita iglesia dit dia se ly feu / enterro nouena y cap de any ab molta solemnitat / y los dos dies següents se ly a fet nouena y cap / de any com acostume la comunitat. A fet testament en Poder de Galderich soler not. de / tarrega."²²

Cal fixar-se en el detall que esmenta la partida de defunció respecte on enterraran a Antoni Font, el document diu que Font fou depositat (enterrat) en una de les capelles de l'església nova, concretament en una de les capelles de mà esquerra i amb la posterior intenció d'enterrar-lo, quan estigui fet, en el

vas que anirà destinat als preveres de l'església. En aquest sentit cal tenir present que el 15 de febrer de 1672 caigué el campanar de l'església parroquial de Tàrrrega destruint part de l'edifici i quedant malmesa la resta del conjunt. La reconstrucció s'encarregà al reconegut tracista i arquitecte de l'ordre dels Carmelites Descalços del convent dels "Josepets" de Vic, fra Josep de la Concepció –Josep Fuster—. Quan morí Antoni Font l'església nova no estava acabada, pràcticament només faltava el cimbori, però dins de l'església nova que s'estava construint, encara hi havia l'església vella amb el cor elevat i l'orgue. Sembla ser que aquesta part de l'església vella no va quedar malmesa per la caiguda del campanar ja que estaven en parts oposades del temple. Ara bé, a dins de l'església vella encara es van dur a terme les celebracions litúrgiques fins a finals de 1693.²³

La relació entre Anton Font i Verdú —la seva vila natal—, molt possiblement no es deuria perdre en cap moment, en part, degut a la poca distància que separa les poblacions de Tàrrrega i Verdú —tan sols uns 4'5 kilòmetres, passant pel camí de trànsit de l'època, l'anomenat "camí vell"—. Aquesta relació entre Anton Font i Verdú es veu reflectida en algunes de les seves obres dedicades a Sant Flavià, patró de Verdú —obres, com ja s'ha dit, conservades al fons verduní de la *E: Bbc*—, les relíquies del qual varen arribar el 1628 provinents de Roma. Concretament entre les obres de Font s'han conservat tres *villancicos* —tots, curiosament, a 9 veus— destinats a la llaor d'aquest sant.²⁴

La capella de música en temps d'Anton Font

Habitualment solen ser poques les dades referents a la composició de les capelles de música i sempre acostumen a ser dades esporàdiques que no aporten massa informació directa a la composició i formació de cantors i instrumentistes. En el cas que ens ocupa, la capella de música targarina en temps d'Anton Font, no és ni de bon tros una excepció al que s'acaba d'esmentar. Per

²² Arxiu parroquial de Tàrrrega: *Llibre d'Òbits, 1605-1730*. Foli 142r. Pel que fa al seu testament i, tal i com diu la seva partida de defunció que es conserva en poder del notari Goldéric Soler (notari a Tàrrrega entre 1687-1732); cal afegir que, en la documentació de protocols notariais d'aquest notari que es conserven a l'Arxiu Històric Comarcal de Cervera, no he trobat el citat testament d'Anton Font. D'aquest notari targari —Goldéric Soler— s'han conservat els manuals número 18 —corresponent als anys 1687-1688— i número 19 —correspon al 1693—. Per tant doncs, falta el manual corresponent als anys 1689-1692 d'aquest notari, anys en què Antoni Font hauria pogut redactar el seu testament. A la vegada, i al mateix arxiu certerí, s'hi troba, del també notari targari, Francesc Colom (1678-1699), un manual de testaments —el número 16— corresponent als anys 1678-1700; buscant en aquest manual tampoc he trobat cap referència al testament de Font. Per a més informació respecte als citats manuals, vegi's: -CANELA I GARAYOA, Montserrat; GARRABOU I PERES, Montse: *Catàleg dels Protocols de Cervera*. Inventari d'Arxius Notariais de Catalunya, número 8. Barcelona, Fundació Noguera, 1985, pp.194-195.

descomptat però que l'instrument que sempre és present i que acompanya a la capella musical és l'orgue.²⁵ Molt possiblement que en l'època que Anton Font estigué d'organista i de mestre de capella de l'església targarina —cal tenir present que encara era l'església vella— l'orgue deuria estar prop de cor, això deuria ser cap al final de la mateixa, ben a prop del cor alt que tenia aquesta es-

glésia.²⁶ Aquest instrument, fabricat per l'orguener solsoní Francesc Bordons entre 1604-1606, be deuria ser desmuntat, transportat i tornat a reconstruir a l'església nova.

Molts cops les capelles musicals disposaven d'un petit orgue portàtil per acompanyar la capella en les diferents processons i actes fora de l'església, no sabem si en l'època

²³ Josep Fuster (*Valls, Alt Camp, 1626; †Nules, Plana Baixa, 1689). Per a més informació sobre la seva vida i obra, vegi's: -NARVÁEZ CASES, Carme: *El tracista Fra Josep de la Concepció i l'arquitectura carmelitana a Catalunya*. Tesi doctoral, Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat de Filosofia i Lletres, Departament d'Art, 2000, pp.135-139, 174-188. I sobre la seva obra en particular a Tàrraga, la construcció de la nova església, vegi's: -SEGARRA I MALLA, Josep M.: *Història de Tàrraga. Amb els seus costums i tradicions II (Segles XVI-XVIII)*. Tàrraga, Museu Comarcal, 1987, pp.177-187. -PLANES I CLOSA, Josep M.: *La parròquia i la vida religiosa de Tàrraga, segles XVI-XIX. Ob. cit.*, pp.73-79. Referent al vas dels preveres, no es té constància d'on estava situat ja que, arrel de la destrucció duta a terme en l'església parroquial targarina el dia 26 de juliol de 1936 i, sobretot, degut a les resultes del bombardeig de l'aviació de l'exèrcit franquista la tarda del 21 de desembre de 1938 —bombardeig que enfonsà les voltes de la nau central, la cúpula del cimbori, i les voltes de l'altar major i del laterals del creuer— quedà molt malmès el terra de lloses de pedra de l'església. L'octubre de 1966 la Junta d'Obres de la Parròquia de Santa Maria de l'Alba pren la decisió d'enrajolar damunt de les lloses de pedra, eliminant així qualsevol referència d'on podria haver estat situat el vas dels preveres [cal esmentar però, que aproximadament a la meitat del passadís de la nau central hi havia una tapa de fusta que tancava l'accés a un soterrni o cripta sense cap mena d'ús]. En aquest sentit i referent a les obres de l'església, vegi's: -SARRET, Lluís: "Església Parroquial I. Ruina de l'església vella. Plànol per la fàbrica de la nova", a *Crònica Targarina*. 247 (22-5-1926), pp.8-10; -Id.: "Església Parroquial II. Primera pedra de l'església nova. Dificultats per la fàbrica del cimbori", a *Crònica Targarina*. 248 (29-5-1926), pp.7-8; -NOVELL I BALAGUERÓ, Joan: *La Parròquia i la vida religiosa a Tàrraga. Segle XX. Volum I (1900-1939)*. Tàrraga, Parròquia de Tàrraga, 2003, pp.124. -Id.: *La Parròquia i la vida religiosa a Tàrraga. Segle XX. Volum II (1939-1964)*. Tàrraga, Parròquia de Tàrraga, 2006, pp.49-50. -Id.: *La Parròquia i la vida religiosa a Tàrraga. Segle XX. Volum III (1964-2001)*. Tàrraga, Parròquia de Tàrraga, 2006, pp.258-259.

²⁴ Es tracta dels següents *villancicos*, pertanyents els tres al "Fons Verdú" de la *E:Bbc*: -*Aquella ave pre-surosa*, a 9 veus, amb *menestriles*, [incomplet], M 1637-ii/27; -*De Flavian la palma*, a 9 veus, datada l'any 1676 [incomplet], M 1637-ii/27; i -*Que sonora militar porfia*, a 9 veus, amb *menestriles*, datada també l'any 1676, [incomplet], M 1637-ii/34.

²⁵ El primer cop que a l'església targarina es parla d'un orgue és el 1446, quan en el testament de Ramon de Portapà es disposa que es construïxin "uns orges en la sglésia maior de la present vila" aportant dit Portapà la quantitat de 100 florins dels seus béns. L'orgue s'adobà de nou el 1481, aquest cop aniria a cura de P. Rovira. El 1502 es parla de fer un nou orgue, aquest aniria a càrrec de Nadal Cacabo [Caçabo]. El 1604 es pacta amb l'orguener solsoní, Francesc Bordons la construcció d'un nou orgue, instrument que s'acabaria de construir el 1606. El 1635 l'organista fra Sebastià Navarro diu que l'orgue està malmès i que cal adobar-lo i s'ofereix ell mateix per a fer-ho amb la condició que el Consell li pagui la feina. El 1696 Andreu Brageró torna a refer l'orgue. El 1747, l'orguener reusenc Antoni Cases aprofità alguns registres de l'orgue antic per tal de fer-ne un de nou. Aquest orgue, acabat el 1754 desaparegué el dia 26 de maig de 1845 en l'incendi que cremà una part de l'església parroquial, entre altres coses, l'altar major. El fet que l'orgue es cremés juntament amb l'altar major és degut a que estava suspès a l'arcada que dona accés a la capella de les Santes Espines i s'accedia a la tribuna de l'instrument mitjançant una escala de caragol situada just entrant a dita capella a l'esquerra. El 1923 la casa D. C. Estadella de Barcelona construeix un nou orgue per l'església parroquial de Tàrraga, orgue que és estrenat la vigília de la festa major de maig de 1924. Aquest instrument, que estava situat dalt al cor, quedà molt malmès durant el trienni 1936-1939 i no és fins el 1942 quan se'n comença a plantejar la reparació. És la mateixa casa Estadella qui en fa la reconstrucció instal·lant-lo —en dos cossos separats— darrera el presbiteri i destinant-hi, a la vegada, un espai pels cantors. La restauració de l'orgue s'inaugura per la festa major de setembre de 1945. El 1986 es reconverteix l'orgue fent-ne una caixa nova i modificant-ne alguns registres. L'orguener encarregat d'aquesta tasca és el mestre de Collbató, Gabriel Blancafort i s'inaugurà el dia de les Santes Espines de 1987. Aquest cop, l'orgue es treu de darrera el presbiteri i s'instal·la al fons del braç del creuer del costat de l'epistola amb l'intent d'atansar-lo més al poble i a la celebració del culte. Referent als orgues de la parròquia targarina, vegi's: -SARRET, Lluís: "L'orgue i l'orgeneria", a *Crònica Targarina*, I. 142 (24-5-1924), pp.8-10; II. 143 (31-5-1924), pp.8-9. -Id.: "Nota històrica targarina. Primers músics, any 1736", a *Crònica Targarina*. 221 (21-11-1925), pp.7-8. -Id.: "Nota històrica targarina. Església Parroquial. III.", a *Crònica Targarina*. 253 (3-7-1926), pp.4-5. -SEGARRA I MALLA, Josep M.: *Ob. cit.*, volum I, 1984, p.286. -Id.: *Ob. cit.*, volum II, 1987, pp.294-296, 339-341. -MIRO I BALDRICH, Ramon: "Música i església...", *Ob. cit.*, p.157-158, 184-188, 192-193, 195. -LLOBET I PORTELLA, Josep M.: "Documents sobre la construcció i la reconstrucció d'orgues a la Segarra, l'Urgell i l'Alt Urgell durant el segle XVIII", a *Palestra Universitària*, UNED, Cervera, 2002, pp.143-144, 154-160,164. -NOVELL I BALAGUERÓ, Joan: *La Parròquia i la vida religiosa a Tàrraga. Segle XX. Volum II (1939-1964)*. *Ob. cit.*, pp.55, 57. -Id.: *La Parròquia i la vida religiosa a Tàrraga. Segle XX. Volum III (1964-2001)*. *Ob. cit.*, pp.271-273. -GONZÁLEZ, Miquel: *Els orgues de les comarques de Lleida i del Principat d'Andorra*. Lleida, Pagès editors, 2007, pp.197-213.

que estem tractant n'hi havia algun o no. El que sí coneixem és que amb anterioritat, concretament el 1573, l'església targarina disposava d'un orguenet portàtil que quatre portadors el transportaven per les processons.²⁷ Un altre instrument, el qual també es troba realitzant les funcions d'acompanyament és l'arpa barroca (d'un o de dos ordres de cordes). Justament en l'obra servada d'Anton Font, i com es veurà posteriorment, aquest instrument apareix concretament en dues obres: *Adjutamus Deus*, *Motet ad Pentendum Pluviam* escrit per a 8 veus el 1664 i el villancico *No haya disfraces para con-migo* una obra a 6 veus composta el 1677, per a ser cantada al Santíssim davant del monument del dia de Corpus. Aquest instrument, i tenint present les dues obres on es troba reflectit —obres destinades a ser interpretades a l'exterior, almenys amb tota seguretat, la primera— ens pot donar a entendre que l'arpa podia ben bé suplir la mancança d'un orgue portàtil en les processons, i pel que fa a la segona obra, per tal de ser cantada en el desplaçament al monument del Santíssim. Per tant, d'aquest fet en deduem, encara que de moment no s'hagi trobat informació al respecte, que la capella musical targarina bé deuria disposar d'una arpa destinada a acompanyar els cantors i escolans de la capella musical.

Un altre instrument que no podia faltar a la capella de música era el baixó, aquest sempre tenia la funció de doblar o substituir la part del baix i la de doblar el baix de l'orgue o de l'arpa. El baixó ha estat conjuntament amb l'orgue l'instrument més característic de

les capelles musicals hispàniques del segle XVII i XVIII. Referent a aquest instrument sabem que el 1644, mossèn Pere Joan Lledó —que uns anys abans havia estat organista i mestre de cant— va comprar un baixó per a la capella que li costà £12, pagades per la universitat de la vila. Poc temps després trobem a mossèn Josep Rius que, en els anys 1648-1651, exercia com baixonista i a la vegada, com a cantor a la capella. Un altre instrument habitual dins del conjunt instrumental de la capella de música, era la corneta, en aquest sentit, a l'església targarina es troba detallat l'ús d'aquest instrument durant els anys 1646, 1647, 1649-1653, 1656, 1657, 1659-1665, essent-ne instrumentista durant dinou anys, mossèn Agustí Pascual.²⁸

Cal tenir present però que molt sovint la capella es complementava amb altres músics esporàdics contractats per a les ocasions especials (Nadal, Pasqua, festes patronals, etc.), contractant cantors i cobles de músics de fora de la vila per tal d'ampliar la capella i dignificar la música i l'aparell que es feia en les festivitats esmentades.²⁹ Hi ha constància, tot i que és anterior a l'època que tracta el present treball, de la importància que tingueren per a la ciutat la festivitat en honor a la Puríssima Concepció celebrada a mitjans del mes de juny de 1619. Aquest dia, a més de la música litúrgica a cant d'orgue, s'hi afegiren també "moltes cornetes" i dues cobles de ministrils, una d'elles era la cobla Barrulls de la ciutat de Lleida.³⁰ Les cobles de ministrils, malgrat no ser part fixa de la capella de música, sí que hi estaven molt relacionades i fins i tot, sovint hi havia unes

²⁶ Referent al cor de l'església targarina, el 1377 ja es té la intenció de fer-ne un per tal que els preveres puguin fer el seu Ofici, en aquest cas sembla ser que una persona, moguda per la devoció ho proposa als preveres i al Consell. Aquest accepta la proposta el 17 d'abril d'aquest any. Sembla ser que en un inici el cor estava situat en un entresol al final de la nau, molt possiblement damunt de la porta d'entrada i el 1515 se'n construí un altre a peu pla amb un cadirat per a uns trenta seients. El 1611 el cor, que deuria tornar a ser elevat, es situat de nou a peu pla degut a la demanda de la comunitat de preveres, avançant-lo i emplaçant-lo en un lateral de la nau. El 1744, i ja a la nova església, la comunitat de preveres acorda construir un cor baix al mig de l'església parroquial, un cor de pedra de dimensions abusives (28 pams d'alçada) que emplenava una bona part de la nau central i on disminuïa en bona mesura la cabuda dels fidels. L'ajuntament s'oposà a aquesta obra i calgué anar a trobar el bisbe per tal que fes entrar en raó a la comunitat de preveres. El 1745, quan s'enllosà el terra de l'església, el cor de fusta feia nosa però els preveres no consentiren que es toqués quedant una part de l'església sense empedrar. Quatre anys més tard la capella passa a dins de la sagristia deixant abandonat el cor de fusta creant així un nou conflicte entre la comunitat de preveres i l'ajuntament. Aquest escàndol ultrapassà les barreres del bisbat i arribà fins al bisbe de Sigüenza, president del consell de Castella i posteriorment, el 1751, fins al mateix rei Ferran VI. Després de molts estires i arronses sense aclarir res, al final, el 1758, catorze anys després d'haver-se iniciat el projecte del cor, i barallant quatre possibles solucions, es baixà el cor alt uns 15 pams (uns 3 metres) de com estava inicialment. Referent a la problemàtica del cor de l'església targarina, vegi's: -SEGARRA I MALLA, Josep M.: *Ob. cit.*, volum II, pp.92-93, 201, 297-298, 314-320. -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: "Música i església...", *Ob. cit.*, p.184.

²⁷ En aquest sentit vegi's: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: "Música i església...", *Ob. cit.*, p.156.

²⁸ Vegi's: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: "Música i església...", *Ob. cit.*, pp.164-168, 179-180.

²⁹ Referent a les cobles de ministrils que es llogaren a Tàrraga per les diverses festivitats litúrgiques de mitjans del segle XVII, vegi's: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: "Joglars i músics a Tàrraga del segle XVI a inicis del XVIII", a *URTX, Revista Cultural de l'Urgell*, Núm. 13, (2000), pp.57-58, 60-61.

³⁰ Vegi's: -SEGARRA I MALLA, Josep M.: *Ob. cit.*, volum II, p.87.

concòrdies entre els ajuntaments i les cobles per tal d'estipular les seves obligacions i estipendis en les diverses festivitats en que havien d'actuar. Un exemple d'aquests tipus de concòrdies es realitzà a Tàrrrega l'any 1736, quan a partir de la resolució del Consell General del dia 19 de setembre d'aquell any, respongué un cordoner de Reus anomenat Joan Bellver que conjuntament amb el seu fill Bernat conduïen una colla de ministrils, demanà ser contractar per l'ajuntament tagari:

“havent entés que, a fi de aconseguir el millor lluïment en les festes religioses i profanes l'Ajuntament havia determinat formar una colla de ministrils, i atenent que el suplicant junt amb el seu fill Bernat tenen coneixement i molta pràctica dels instruments, demana sie admés com a mestre de la dita colla”.

En el document s'estipula el següent:

“Salaris que podran asegnarse als ministrils de la present vila. Respecte que ni la iglesia ni la present vila de Tarrega no pot per lo present donar salaris als qui compondran la copla que se intenta formar, per ço apar sels podria asenyalar un competent salari de cada una de les funcions que deuran assistir.

Primo. Per cada una de les Professons que se faran en la Parroquial de Tarrega, menos la del dia del Corpus, que y deuran assistir sens salari, una lliura.

Item, per las set professons de la octava del Corpus, respecte de ser cutas, sols podran exigir dits ministrils dotze sous per quiscuna.

Item, per las festas que faran exis Confrarias com altres comuns ho amb particulars que y voldran ballades per quiscuna sis lliuras.

Item, se podria demanar als administradors del ospital de la present vila que per que assistescan dits ministrils a tots los

combregars de dit hospital, aseñalen à dits ministrils cada any a lo menos 6 lluires.

Item, que per tots los combregars generals que exiran de la present Parroquia se done à dits ministrils per quiscun 6 sous.

Item, que per los demás combregars que exiran de la Parroquia sels aseñale à dits ministrils per quiscun 4 sous.

Item, que dits ministrils sian admesos à la capella de la present Parroquia donantlos à cada un la part en la forma y modo que se estila donar als demes individuos de ella.

Item, que sian llibres dits ministrils, de todas las carregas que imposa y exigeix la present vila, de la manera que estila en las capellas de la Ciutat de Barcelona, hont son reputats com à ecclesiastichs.

Item, que no permetia la present vila que ninguna confraria se valga de altres ministrils forasters, per ninguna funcio.

Item, dits ministrils ofereixen las quatre festes anyals lo dia del Corpus, y Tots los Sants a companyar al Magch. Ajuntament à la Iglesia esperant que dit Magch. Ajuntament atendra als individuos de dita copla beneficiantlos en tot lo que sia arbitrable.”

El Consell admeté a dit Joan Bellver i el seu fill Bernat atorgant-los-hi, a més, la tasca de revisador de pesos i mesures de la plaça per al pare, i per al fill, la tasca de “guardià” o “portalé” de la vila, sumant-los-hi a més del salari de ministrils els emoluments que els pertocaria per ambdues noves tasques.³¹

Sembla ser que algunes de les festivitats importants a nivell local on s'hi lluia més la música era per la festivitat de sant Antoni de Pàdua, el dia 13 de juny.³² A la vegada, les relíquies d'aquest sant, la de santa Basilisa (festivitat que es celebrava el dia 15 d'abril)³³ i la de les Santes Espines es treien per demana la pluja —recordi's el motet citat anteriorment i que s'acompanyava amb l'arpa—. Els cants de la capella i les pregàries eren

³¹ Sobre aquest document, vegi's: -SARRET, Lluís: “Primers músics, any 1736”, a *Crònica Targarina*. 221 (21-11-1925), pp.7-8. -SEGARRA I MALLA, Josep M.: *Ob. cit.*, volum II, pp.286-287.

³² La festivitat de sant Antoni de Pàdua va ser votada a perpetuïtat pel consell de la universitat el dia 2 de juny de 1651 per tal que aquest sant guardés la vila de l'epidèmia de pesta que asotava Catalunya. L'any següent, després d'haver superat l'epidèmia, es demanà una relíquia del sant als franciscans de Barcelona, relíquia que arribà primer als franciscans de Bellpuig i el setembre del 1653, arribà a Tàrrrega. Vegi's: -PLANES I CLOSA, Josep M.: *La parròquia i la vida religiosa de Tàrrrega, segles XVI-XIX. Ob. cit.*, p.69.

³³ Sobre aquesta santa i la seva devoció a Tàrrrega, vegi's: -BERGA ROSSELL, Ramon: “La gloriosa sancta Basilisa”, a *Nueva Tàrrrega*. 202, (17-4-1948). [L'autor esmenta amb molta prudència la possibilitat que aquesta santa fos de procedència targarina].

una part important en la súplica de pluja. En algunes d'aquestes peticions, justament quan es treien les Santes Espines, es cantava a tres cors com queda de manifest el dia 19 abril de 1666.³⁴ Cal destacar també la importància que tenia la música dins de les celebracions litúrgiques de la vuitada de Corpus on es barrejava una intensa religiositat —celebracions litúrgiques i processons— amb festes i balls als carrer. En la processó de Corpus, a més de cantar davant dels altars i dels monuments que es construïen en els diversos carrers per on havia de passar la processó, també hi havia la tradició de cantar davant de les capelles existents, com és el cas de la dels Ardèvol, capella dedicada justament al Corpus Christi.³⁵

La part principal de la capella de música era el mestre de capella que sovint, en les poblacions mitjanes i petites, com ara el cas de Tàrrrega, solia ser l'organista. A més el mestre de capella tenia l'obligació de compondre i assajar la música que interpretava la capella en les diverses celebracions del curs de l'any litúrgic (misses, Maitines, Vespres, Completes, etc.) i les obres paralitúrgiques que s'hi feien (*villancicos*). A la vegada el mestre de capella tenia l'obligació d'ensenyar música als membres de la capella i a l'escolania. L'educació i l'alimentació dels escolans també solia anar a càrrec del mestre de capella. Entre d'altres càrrecs de la capella podia haver-hi el *xantre* o cabiscol i el *soxantre*, que tenien la funció de fer d'entonadors en alguns dels moments de la litúrgia. Una part primordial de la capella musical eren els

cantors i els escolans, algun cop també anomenats "sisets".³⁶ Justament a Tàrrrega, la tradició ja arrenca de lluny, ja a finals del segle xv l'església targarina gaudia d'escolans cantors i, per la documentació coneguda, sembla que aquests no estaven massa ben alimentats i això repercutia a l'hora de fer els Divinals Oficis —tal i com consta en el Consell celebrat el dia 20 d'abril de 1483—. Els paers assistents a dit Consell acorden que "aguessen algun prevere e l'aconduisen, que aquella si és ben festivada i los escolans sien millor nodrits" ja que "els escolans per causa que los infants qui quanten allí stan mal nodrits e lo Offici divinal nos fa així com se deu fer". Aquests escolans per a cantar a les celebracions litúrgiques se'ls pagava ensenyant-los a llegir i a escriure, a la vegada que se'ls mantenia. Degut a aquesta poca remuneració que rebien els escolans de l'església targarina es decideix de fer el que passaria a anomenar-se la missa de la "Verge Maria" dita també dels "escolans", així doncs, representa que el fet de cantar en una altra missa se'ls compensaria donant-los una mica més de menjar.³⁷

Les fonts conservades

D'Anton Font s'han conservat concretament trenta-cinc composicions musicals, totes elles de caire religiós. Concretament, són vint-i-quatre obres destinades a la litúrgia de l'Ofici Diví o Hores Canòniques (Completes, Vespres i motets) i 4 misses. Pel que fa a les composicions de caire paralitúrgic, és a dir, d'obres que no tenen una funció espe-

³⁴ Vegi's: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: "Música i església...", *Ob. cit.*, p.166.

³⁵ El 1743 va succeir un cas ben rellevant, el mestre de capella mossèn Joan Puig no va voler cantar un *villancico* com era tradició davant de la capella del Corpus Christi dels Ardèvol i a més, rebutjà l'ofertament d'un ventall per part de l'ajuntament —fet molt habitual en les festes del Corpus targarí—. El prevere Joan Puig fou despatxat de la seva tasca a la capella i obligat a retornar els instruments musicals que tenia. Sembla ser que aquesta actitud de mossèn Puig, contrària a les tradicions i a la seva tasca, no era la primera vegada que succeïa, per tant doncs, el Consell, que ja en deuria tenir prou d'aquesta actitud, va optar per acomiadar-lo. En aquests entit, vegi's: -MIRÓ I BALDRICH, Ramon: "Música i església...", *Ob. cit.*, p.197. Sobre les festivitats del Corpus a Tàrrrega i els actes d'aquesta diada a la capella dels Ardèvol. -NOVELL I ANDREU, Ramon: *El palacio de los Marqueses de la Floresta en Tàrrrega*. Tàrrrega, Camps Calmet. 1958, pp.28-29. -NOVELL I BALAGUERÓ, Joan: *La Parròquia i la vida religiosa a Tàrrrega. Segle XX. Volum I (1900-1939)*. Tàrrrega, Parròquia de Tàrrrega, 2003, pp.50-51, 132-133. [Sobre alguns aspectes més lúdics se la festa del Corpus i de la seva vuitada, vegi's: -GOMA, Antoni (A. V.): "Recuerdos e historias intrascendentes de la Tàrrrega ochocentista. VII. Corpus y su octava", a *Nueva Tàrrrega*. 208, (29-5-1948)].

³⁶ A tall d'exemple podem citar que a la catedral de Barcelona en ple segle xvii hi havia els escolans de cota negra —que solien ser dotze— i els de cota grana —que solien ser quatre—. Els de cota negra eren més petits que els de cota grana i a més de fer les funcions d'ajudar en les celebracions cantaven a la capella, mentre que els de cota grana només cantaven. El mestre de capella era l'encarregat de tenir els escolans de cota grana a casa seva on els vestia, alimentava i ensenyava música i catequesi. En el cas concret de Verdú, el 1616, apareix justament el nom de "sisets", fent referència que normalment deuriem ser aquets número d'infants cantors, tot i que, de vegades, podien ser menys; en alguns casos només consten dos nens cantors. En aquest sentit, i arrel de l'esmentat, vegi's: -PAVIA I SIMÓ, Josep: *La música a la Catedral de Barcelona durant el segle xvii*. *Ob. cit.*, pp.96, 115-122. -APV.: *Llibre d'Obits 1595-1636*, -31-. sign. 306, fol. s/n.

³⁷ En aquest sentit, vegi's: -SEGARRA I MALLA, Josep M.: *Ob. cit.*, volum I, 1984, p.403.

cífica dins de les celebracions litúrgiques de l'Ofici, però que, en un moment donat s'hi poden adscriure, com és el cas dels *villancicos*, se n'han conservat sis.³⁸ Totes les obres musicals d'Anton Font conegudes fins al dia d'avui es troben repartides en tres manuscrits musicals dipositats, tal com he dit, a la *E:Bbc* i tots aquests manuscrits tenen la particularitat que pertanyien al centre parroquial verduní. En concret es tracta dels manuscrits M. 1168, M. 1637 i M. 1638 de la *E:Bbc*.³⁹ Un dels trets més particulars que presenten aquests manuscrits és que les obres que es troben tant en el primer manuscrit com en l'últim –M. 1168, M. 1638–, estan escrites en disposició de partitura, fet no massa habitual en l'escriptura musical de l'època, mentre que, les obres del M. 1637, ho estan en format de partícula, un format més aviat destinat a un pràctic de cara a les celebracions litúrgiques.⁴⁰ Sembla raonable el fet que les obres del M. 1637 i la seva distribució en partícules hagi propiciat la pèrdua d'alguna de les parts de les obres i que, per aquest motiu, se'ns presenten incompletes, òbviament, tot al contrari dels altres dos manuscrits esmentats. A més, cal fer esment que aquests dos manuscrits –M. 1168 i M. 1638– són dos extensos volums o llibres folrats en pergami i que contenen exclusivament música d'ús litúrgic, és a dir que en ells no s'hi troba cap *villancico*. El text de la música de les obres destinades a l'Ofici Diví –M. 1168, M. 1638 i algunes del M. 1637– estan totes elles, com és ben evident en llatí, mentre que als *villancicos* que es troben en el M. 1637 el text és en castellà, fet molt habitual en l'època en què ens trobem –finals del segle XVII i inicis del XVIII–. Els *villancicos* quan s'inclouïen en les celebracions litúrgiques es solien interpretar en lloc dels responsoris que formen part dels nocturns de l'hora canònica de Vespres, i bàsicament, en les vigílies de festivitats destacades, com ara

Nadal, Corpus, la Immaculada o la festivitat pròpia d'algun sant de patronatge o devoció local, com en el cas concret de Verdú, a Sant Flavià. Els *villancicos* també podien ser interpretats per la capella de música durant les processons de certes festivitats (Corpus, la vuitada de Corpus i les festivitats dels sants a qui anaven destinats).

La grafia d'aquests dos volums manuscrits verdunins conservats a la *E:Bbc* –M. 1168 i M. 1638–, així com també la gran majoria de les obres contingudes dins del M. 1637, correspon al prevere verduní Josep Segarra i Colom (*1655-†1730).⁴¹ La intenció d'aquest prevere verduní bé deuria ser –analitzant la composició i distribució de les obres en els dos volums manuscrits–, la de confeccionar un extens recull per al seu propi ús i/o per a l'ús de la comunitat verdunina, i arribar a fer-ne un extens recopilatori d'obres d'autors reconeguts tant dins l'àmbit geogràfic de parla catalana (catedrals de Barcelona, Girona, Tarragona, Lleida, basilica de Santa Maria del Mar...), d'autors de la cort castellana (Capelles Reials de Felip IV i Carles II), de mestres de capella d'altres indrets de la península “catedrals de Toledo, Saragossa, València, Sevilla...). Per altra banda, el fet que algunes de les obres que es troben en aquests dos volums manuscrits esmentats es trobin també, a la vegada, en format de partícules soltes en el M. 1637, ens indica la intenció de donar-los-hi una utilitat i una funcionalitat dins l'àmbit litúrgic i que, molt probablement, haurien estat utilitzades per la capella musical verdunina.

L'obra d'Anton Font

En l'obra de Font, com pràcticament succeeix en la totalitat de la música coral del barroc hispànic, predomina la bicoralitat i la policoralitat, això és, obres a més d'un cor

³⁸ Utilitzo el terme *villancico* en lloc del de *villancet*, ja que és tal i com apareix a les fonts documentals de l'època.

³⁹ Numeració atorgada per la *E:Bbc* segons l'ordre d'entrada dels manuscrits a aquest centre. En aquest sentit vegi's el llibre de registre d'entrades a dit centre barceloní: *Llibre de Registres*, M. 3709.

⁴⁰ La disposició de partitura cal entendre-la com a disposició coral/orquestral, en contraposició al format de partícula, és a dir, una sola veu o part musical en cada paper o full.

⁴¹ No deixa d'estranyar el fet que mossèn Josep Segarra i Colom hagués copiat aquesta quantitat tan considerable de música –M 1168, M 1637 i M 1638–, tenint en compte que aquest prevere no va tenir cap càrrec musical (mestre de capella i/o organista) a l'església verdunina. En tot cas, i veient el nombrós corpus musical que havia pertangut a l'arxiu parroquial de Verdú, mossèn Segarra ben bé podria haver cobert la funció de copista musical (?). No obstant, entre els documents i volums diversos consultats a l'arxiu eclesial verduní (referents a les despeses, tant de l'església com de la comunitat parroquial), no queda enlloc que Josep Segarra posseís, ni aquesta, ni cap altra responsabilitat. Els organistes/mestres de capella que exerciren les seves funcions a Verdú en els anys en què Josep Segarra i Colom va viure, foren: Raimon Busquets (1650), Joan Prim (1650/1658; 1667; 1677), Josep Carulla (1658/1660; 1668), Josep Roger (1672), Bernat Llevant (1676), Magí Nuet (1676; 1677/1679), Lluís Molins (1677), Josep Farrer (1680/1682; 1686), Francesc Tomàs (1684/1685), Fravià Minguella (1688/1700), Rafel Simon (1701/1703), Gayetano Prats (1706/1707), Magí Desvens (1712/1719; 1728/1755) i Josep Pomés (1719/1728).

incloent dins d'aquesta classificació les obres escrites a 5 veus. Generalment, la disposició coral més habitual és la disposició a 8, 9, i a 6 veus. Vegi's en la relació següent com les obres conservades de Font segueixen aquesta característica:

9 veus	11 obres
8 veus	11 obres
7 veus	2 obres
6 veus	5 obres
5 veus	2 obres
4 veus	3 obres
3 veus	2 obres

La informació que podem extreure dels títols diplomàtics de les obres conservades d'Anton Font, fa referència bàsicament a les dades en què deuriem haver-se copiat —o tal vegada, compostat— i, òbviament, al fet que Font era organista a l'església targarina. El floriment musical de Font, segons el que es desprèn de les dates del fons verduní, es desenvolupa des de 1649 a 1689. Pel que fa a la primera data —1649—, és interessant destacar que aquesta obra la va compondre quan tenia 23 anys i encara no exercia les funcions musicals a l'església targarina, ja que, com s'ha dit anteriorment, va començar la tasca d'organista el 1653.⁴² Aquest fet ens dóna la possibilitat de pensar que abans d'exercir a Tàrrrega ho deuria haver fet en alguna altra població; en tot cas, sabem que no va exercir a Verdú ja que en aquesta data de 1649 l'organista i mestre de capella de la vila era Ramon Busquets (1643-1645, 1650).

Pel que fa a l'obra que s'ha pogut conservar d'Anton Font i que es troba en el "Fons Verdú" de la *E: Bbc*, podem classificar-la en dues tipologies segons la disposició de la font:

1/ En disposició de partitura:

- Antífona (*Ave Regina caelorum*), a 8 veus, M. 1168
- Antífona (*Salve Regina*), a 8 veus, (1687), M. 1168
- Antífona (*Salve Regina*), a 9 veus, M. 1168
- Antífona (*Salve Regina*), a 8 veus, (tropada, en llatí i romanç), M. 1638
- Himne (*Ave Maris Stella*), a 5 veus, M. 1168
- *Missa*, a 4 veus, M. 1168
- Motet per a albatz (*Laudate*), a 7 veus, (3 de març de 1649), M. 1168

- Salm de Completes (*Fratres*), a 8 veus, (1686), M. 1168
- Lecció, Salms i Càntic de Completes (*Fratres, Cum invocarem, Domine ad adjuvandum, In te Domine, Qui habitat, Ecce nunc, Canticum*), a 9 veus, (1673), M. 1168
- Lecció i Salms de Completes (*Fratres, Domine ad adjuvandum, In te Domine*), a 8 veus, M. 1168
- Salms de Vespres (*Dixit Dominus, Beatus vir*), i *Magnificat*; -Salm de Vespres (*Credidit*), a 8 veus, 7è to, M. 1168.

2/ En disposició de partícels:

- Antífona (*Alma Redemptoris mater*), a 9 veus, (1668), incompleta, M. 1637-i/20-vii/4
- Antífona (*Salve Regina*), a 6 veus, (1689), M. 1637-i/22
- Antífona (*Salve Regina*), a 6 veus, (1680), M. 1637-i/16
- Antífona (*Salve Regina*), a 9 veus, incompleta, (acompanyament), M. 1637-iii/24
- Lecció i Salm de Completes (*Fratres i Qui habitat*), a 5 veus, incompleta, M. 1637-iv/23
- Salms de Completes (*Cum invocarem, In te Domine, Qui habitat, Ecce nunc*), i Antífona (*Salve Regina*), a 7 veus, (1681), M. 1637-i/30-v/13-vi/20
- Lecció i Salms de Completes (*Fratres, Intendes i Credidit*), i Antífona (*Ave Regina caelorum*), a 8 veus, incompleta, M. 1637-i/17-iv/17
- Lecció i Salms de Completes (*Fratres, Domine ad adjuvandum, Cum invocarem, In te Domine, Qui habitat, Ecce nunc, Nunc dimittis*), i Antífones (*Salve Regina i Regina caeli*), a 9 veus, (1680), incompleta, M. 1637-iii/22-iv/23-v/9-vi/20,24-vii/2
- Lecció i Salms de Completes (*Fratres, Cum invocarem i Ecce nunc*) a 9 veus, (1673), incompleta, (acompanyament), M. 1637-iii/24
- *Missa*, a 4 veus (acompanyament), incompleta, M. 1637-iv/24
- *Missa*, a 7 veus, incompleta, M. 1637-i/30-v/17;
- *Missa difunts*, a 6 veus i duo, incompleta, M. 1637-i/30
- *Missa difunts*, a 8 veus (Otra misa) [*sic*], incompleta, M. 1637-iv/27-vi/49
- Miserere (en romanç) (*Misericordia de mi Señor*), a 3 veus M. 1637-i/15-v/4
- Motet (*Adjutamus Deus*), a 8 veus, (1664), incompleta, M. 1637-i/21
- Antífona (*Regina caeli*), a 9 veus, incompleta, M. 1637-iv/17
- Salms de Vespres (*Dixit Dominus, Beatus vir*) i

⁴² Les dates que apareixen a les obres musicals del "Fons Verdú", la major part de vegades es tracta de la còpia feta per mossèn Josep Segarra i Colom. En el cas d'algunes de les obres de Font —possiblement a partir de mitjans o finals de la dècada de 1670— són còpia de dit mossèn Segarra i, per tant, aquestes dates ben bé poden fer referència a la còpia. No passa el mateix però amb les obres de dates anteriors a la dècada dels setanta ja que, tot i ser còpia de mossèn Segarra, la data que hi apareix és anterior a l'ingrés d'aquest mossèn copista a l'església verdunina, fins i tot, alguna data és anterior al naixement d'aquest prolífic copista. Això ho trobem a les obres datades entre el 1649 i mitjans de la dècada de 1670.

- *Magnificat*, a 9 veus, incompleta, M. 1637-III/23-IV/36- VI/34,38
- Salm de Vespres (*Credid*), a 8 veus, incompleta M. 1637-IV/17-VI/24
- *Villancico* de Nadal, a 6 veus, (Nombrà 13), (*Encara que el àngel*), incompleta, M. 1637-I/6
- *Coplas* [de *Villancico*] a Sant Flavià, a 3 veus, (*Que porfiado bélico sonido*), (1676), incompleta, M. 1637-IV/28
- *Villancico* a Sant Flavià, a 9 veus, (*Aquella ave*), incompleta, M. 1637-II/27
- *Villancico* a Sant Flavià, a 9 veus, (*De Flavián la palma*), (1676), incompleta, M. 1637-II/27
- *Villancico* a Sant Flavià, a 9 veus, (*Que sonorosa*), (1676) incompleta, M. 1637-I/34
- *Villancico* al Santíssim, 6 veus, (*No haya disfraces*), (1677), M. 1637-III/23⁴³

Malauradament, no tota la música escrita per Anton Font s'ha pogut conservar completa, de les trenta-cinc obres conservades, només estan completes dinou. Tot i així, esdevé suficient per tal de donar-nos una idea aproximada de com s'escriu la música religiosa a Tàrraga, i com a norma general, a totes les terres de la corona castellana (hispanoamèrica inclosa) a la segona meitat del segle XVII. La disposició de les veus dins del conjunt depèn principalment del tipus d'agrupació –policoralitat a 5, 6, 7, 8 o 9 veus–. De la música escrita per Anton Font a 5 i a 7 veus, no en podem desgranar una estructura comuna, ja que tan sols es disposa d'una obra per a cada agrupació, distribuïnt-se de la següent manera: a 5 veus (1r cor / *Cantus*, *Tenor*; 2n cor / *Cantus*, *Altus*, *Tenor* i *Bassus*); a 7 veus (1r cor / *Cantus*, *Altus* i *Tenor*; 2n cor / *Cantus*, *Altus*, *Tenor* i *Bassus*). Pel que respecta a les obres a 8 veus, totes tenen la mateixa distribució de les veus: 1r cor / *Cantus* 1r, *Cantus* 2n, *Altus* i *Tenor*; 2n cor / *Cantus*, *Altus*, *Tenor* i *Bassus*. El mateix passa en les obres a 9 veus –distribuïdes en tres cors–: 1r cor / *Cantus* i *Tenor*; 2n cor / *Cantus*, *Altus* i *Tenor*; 3r cor / *Cantus*, *Altus*, *Tenor* i *Bassus*. Per tant doncs, es pot veure una estructura coral que segueix els mateixos patrons a l'hora de distribuir les veus, fet que, sens dubte, es podia veure alterat segons la composició momentània de les capelles, no sempre es podia disposar del mateix nombre de cantors. Normalment, –quan l'obra és a dos cors– el primer cor el composaven cantors solistes, mentre que el

segon cor, sempre a quatre veus (*Tiple*, *Alto*, *Tenor* i *Bajo*), el formava la resta de cantors de la capella. Quan l'obra estava escrita a tres cors, sovint el primer i segon cor el composaven els *ministrils* –*ministrils*, segons la documentació de l'època–, mentre que el tercer cor seguia essent la resta de la capella. Pel que fa estrictament a cadascuna de les veus, les parts del *Cantus* l'efectuaven un o uns noiets –escolans, cantors, o sisets–; la part de l'*Alto* l'interpretaven nois cantors que estaven en el procés del canvi de veu, o bé, preveres en falset, d'aquí la reduïda extensió vocal que gairebé sempre presenta aquesta veu. La part del *Tenor* corresponia als preveres de la capella, i fins i tot algun seglar, així com també la part del *Bassus*, o *Bajo*. Aquesta veu no sempre era cantada sinó que algunes vegades era interpretada per un instrument solista greu, com ara el *baixò* –*bajón*– o també la *corneta*. La part de l'*Acompañamiento* estava destinada bàsicament a l'orgue, però també molts cops s'especifica la destinació de l'arpa –com ja s'ha vist anteriorment–. Molt sovint, en les obres a tres cors apareix l'expressió *por termino de menestriales*, o bé, *con menestriales al tercer choro*, o tan sols, *con menestriales* –*xirimias*, *sacabuches*, *cornetas* i/o *bajones*–. En aquest cas feia referència estricta al conjunt d'instruments que no doblaven les parts humanes, sinó que formaven un cor independent dintre de l'obra.

En l'obra d'Antoni Font hi trobem una polifonia plenament barroca i que es desenvolupa en tot el seu esplendor. Generalment en l'època s'escriu entre 8 i 12 veus, ja s'ha vist anteriorment que en l'obra conservada de Font s'hi troben vint-i-dues obres a 8 i 9 veus, i tant sols catorze peces escrites per a agrupacions que van de les 3 a les 7 veus. Les obres escrites a partir de 5 veus tenen un tractament policoral i algunes de les traces més característiques de la música del barroc hispànic, el contrast de la massa sonora i la fragmentació del text. Un tret característic de Font és el tractament que dona a cadascun dels cors, vestint-los de diferent nombre de veus arribant a crear així una intensitat i color propi per a cada un –distribució citada anteriorment–. Aquesta distribució de les veus permet, en l'obra de Font, aconseguir els efectes del “clar-obs-

⁴³ D'aquest autor del fons verduní se n'ha publicat una obra, concretament un *villancico* destinat al Santíssim Sagrament amb el títol de *No haya disfraces para conmigo*, a 6 veus. L'obra està escrita per a 2 cors: *Coro 1º*: *Tiple*, *Tenor*; *Coro 2º*: *Tiple*, *Alto*, *Tenor*, *bajo*; i l'*acompañamiento*. Consta d'una *Entrada* a solo, una *Responsión* a 6 veus i a 10; li segueixen unes *Coplas* a 4 i a solo repartides aquestes en dues musicalitzacions. Aquest *villancico*, tal i com consta a la partitura, va ser compostat o copiat el 1677, i es troba al M. 1637-III/23 del “Fons Verdú” de la Biblioteca de Catalunya. Vegi's: -EZQUERRO ESTEBAN, Antonio: *Tonos Humanos, letras y villancicos catalanes del siglo XVII*. Barcelona, csic, “Monumentos de la Música Española, vol. LXV”, 2002, pp.214-219.

cur" tan habituals en l'expressió musical del barroc hispànic, i amb uns diàlegs que juguen amb la implicació dels diversos cors,⁴⁴ a la vegada que, la fragmentació del text i de la melodia produeixen el que l'estètica musical hispànica intentava realitzar: traduir musicalment els afectes i el contingut del text. És en definitiva un tipus de música amplament dinàmica i contrastant, on s'impliquen totes les parts –veus i instruments– intentant realçar el discurs, entès aquest com una unitat –és un únic text–, mitjançant les nombroses parts que conformen el conjunt sonor. A la vegada, tot i que a Tàrraga i a Verdú no se n'ha trobar cap referència, els diversos cors es repartien per les diferents parts de l'església (cor, balustrada de l'orgue, presbiteri, costat de l'evangeli, costat de l'epístola, etc.). Aquest recurs de la teatralitat era molt utilitzat i, a la vegada, prou apte per aconseguir, conjuntament amb el discurs catequètic i la memorització repetitiva d'algun fragment concret del text i la música que sonava, l'efecte desitjat en els assistents a l'acte religiós.

Si ens atenem a l'any de composició de les obres conservades només són catorze les peces datades que han arribat fins als nostres dies podem veure que la primera d'aquestes arrenca al 1649, quan Font tenia vint-i-dos anys, per tant doncs, esdevé una obra força primerenca, i que va ser escrita quatre anys abans de ser nomenat organista de la capella targarina. Es desconeix si en aquesta data ja formava part de dita capella com a simple cantor, fet que no seria d'estranyar, o també, molt possiblement podria escaure's que Font, ja que s'ha conservat aquesta obra tant primerenca i prou distanciada de la segona obra que duu data 1664, hagués format part de la capella verdunina abans d'anar-se'n a servir a l'església targarina. A més, no deixa d'estranyar que dugui la data concreta de composició, el tres de març de 1649. A la vegada, podria ser també que abans de ser mestre de capella/organista de Tàrraga, hagués exercit com a instrumentista ministril en algun altre centre religiós ja que, pel que es pot extreure de les dades consultades, el primer cop que Font apareix a Tàrraga, ho fa com a organista. L'última obra datada correspon al 1689, l'any abans de morir, i, consta que estava impedit, per tant doncs, aquest fet ens condueix a la reflexió que Font no exercia com a organista/mestre de capella, però sí que, en

canvi, encara composava per la capella. Aquesta darrera obra, Font la va compondre quan tenia seixanta-tres anys, i és sens dubte una obra de plena maduresa, en aquest cas concret es tracta de la *Salve Regina* a 6 veus.

De les obres datades en destaquen per la seva particularitat els tres *villancicos* dedicats a sant Flavià i compostats el 1676, a la vegada que les tres obres estan escrites a 9 veus; fet destacable, ja que ens manifesta que a Verdú població de la qual sant Flavià n'és el patró interpretaven aquestes obres escrites a 9 veus, així doncs és ben patent que la capella verdunina podia cantar-les amb aquest considerable nombre de parts en actiu, comptant, això sí amb els *ministrils* i cantors que s'hi requerien. D'altra banda, cal tenir ben present que tant a Verdú, com a Tàrraga, com també en moltes altres poblacions importants, tant en la diada del patró local com en dies de festa assenyalada (Nadal, Corpus, la Puríssima, les festivitats dels sants d'advocació local, i també per les festes de les confraries, etc.) solien ampliar la capella, ja fos amb cantants, o bé amb instrumentistes llogats expressament per a tal festivitat.⁴⁵ Malauradament, en el cas d'Antoni Font i també afecta a la gran majoria dels compositors, tant de l'època que es tracta, com de dates posteriors i, sobretot, anteriors, no s'han conservat més obres que les que aquí es presenten.

La relació cronològica de les obres datades és la següent:

Laudate, *Motet per a albats 7v*, 3 de març de 1649

Adjutamus Deus, *Motet ad Petendum Pluviam 8v*, 1664, al Arpa

Alma Redemptoris mater, *Antifona 9v*, con menestres al 3r choro, 1668

Completes 9v, 3 Coros, 1673

De Flavian la palma, *Villancico a San Flavian 9v*, 1676

Que sonora militar porfia, *Villancico a San Flavian 9v*, con menestres, 1676

Que porfiado bélico sonido *Coplas* [d'un villancico] a San Flavian 9v, 1676

No haya disfraces para conmigo, *Villancico al SSMM 6v*, al Arpa, 1677

Salve Regina, *Antifona 6v*, 1680

Completes amb **Salve Regina** 9v, 1680

Completes 7v, 1681

⁴⁴ Segons el musicòleg Dr. Miquel Querol, la implicació dels diversos cors és perfectament comparable als diàlegs dels teatres espanyols de la mateixa època. Vegi's: -QUEROL i GAVALDA, Miquel: *Música Barroca Española*, vol. II, *Polifonía Policoral Litúrgica*. Barcelona, CSIC, Instituto Espanyol de Musicologia, 1982, p. XIII.

Completes, *Fratres 8v*, 1686
Salve Regina, *Antifona 8v*, 1687
Salve Regina, *Antifona 6v*, 168

Cantus Primi 3r chori (chirimias) [M. 1637-]
Cantus 2di 3r chori (chirimias) [M. 1637-]
Bassus 3r chori (sacapuche) [M. 1637-]
Acompañamiento al Organo con menestres al 3r chori [M. 1637-vii]

OBRA SERVADA D'ANTON FONT

Destinada a la litúrgia

[1]⁴⁶ **Alma Redemptoris mater**, *Antifona 9v*,
con menestres al 3r choro, 1668, *muy buena*, [incompleta] [M. 1637-i-ii-vii]⁴⁷

Cantus Primi chori [M. 1637- ii]
Tenor Primi chori [M. 1637- ii]

[2] **Ave Regina**, *Antifona 8v* [M. 1168]

[*Cantus Primi Primi chori*]
[*Cantus 2di Primi chori*]
[*Altus Primi chori*]
[*Tenor Primi chori*]
[*Cantus 2di chori*]

⁴⁵ Són vàries les referències al respecte que es poden trobar als llibres que pertanyen als arxius parroquials de Tàrraga i Verdú, vegi's com a mostra: Antoni Font, el gener de 1685 hagué de buscar cantors per a les festes de Nadal i de la Concepció, com a paga li donaren dues quarteres de blat. Vegi's: Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga: *Llibre de Concels* p.43r. A Verdú per a la festa de sant Flavià del 1665 es llogaren quatre músics i vuit cantors, el total de la despesa fou de 99 rals (£11 i 8 sous). Vegi's: Arxiu Parroquial de Verdú: *Diversorum* sig. 265, p. s/n. Altrament, i ben entrat el segle XVIII, a Verdú existia una cobla de músics contractats per la universitat per tal de tocar en totes les festivitats religioses locals. Segons les dades trobades a l'arxiu parroquial verduní, podem veure que en les festivitats més destacades, i per damunt de tot, la de sant Flavià, patró de la vila, la capella verdunina no era suficientment àmplia com per tal de poder interpretar la música destinada a la festa. En aquest sentit, cal esmentar que sovint es llogaven cobles de músics forànies i que, alguns cops calia anar-los a buscar al seu lloc d'origen i, a la vegada, donar-los l'estada (menjar i dormir) en diverses cases de la vila. Sobre aquest fet n'he trobat vàries mostres: el cas de Joan Farré que, per haver fet "lo gasto" dels quatre músics de la festa de sant Flavià del 1666 va cobrar 36 rals, —això és £3 i 12 s—, per la mateixa festivitat; Martí Ramon cobrà 18 rals (£1 16 s), per lo gasto de dos cantors per la mateixa festa; Joan Solé cobra 18 rals (£1 16 s) per lo gasto de dos cantors per la mateixa festa; Miquel Minguella cobra 27 rals (£2 14 s) per lo gasto de quatre cantors pel mateix motiu. Aquest és un fet a destacar ja que ens dona a conèixer quants músics, entre cantors i instrumentistes llogaren de fora per a la festa concreta del patró de la vila: quatre músics i un total de vuit cantors, a més, possiblement caldria sumar-hi els cantants de la capella verdunina. Una altra dada de les despeses que comportava la festa del sant és justament la de £11 per la cantoria del 1674. També passava el mateix en d'altres festivitats, un exemple és, quan es pagà als *juglasos* del dia de Nostra Senyora d'agost de 1667. Posteriorment, en una processó del 1755 s'hi troben els *Abues i Fugot*. En aquest sentit, al 1758, està documentada una "colla" de músics que venien de Cervera. A Verdú, en certs moments, hi hagué cobles de músics que tingueren una certa pervivència, aquest és el cas de la família de Mateu Sambola i Estalella (*1692; †1642) —cantirer d'ofici i, a la vegada, baixonista—. El seu fill, Mateu Sambola i Sansó (*1728; †1803) també fou cantirer i baixonista i el seu nét, Antoni Sambola i Colom (*1760; †?), també participà en la capella de música però ben aviat marxà de la vila. El primer d'ells, Mateu Sambola i Estalella ja es troba documentat com a baixonista al 1712. Entre la universitat de la vila de Verdú i la família Sambola i els seus músics existeixen tres contractes per tal de cantar i tocar a les celebracions religioses de la vila aquestes contractes daten de 1744 (on hi consten quatre músics: tres oboès i un fagot; del 1763 (cinc músics) i del 1770 (set músics), on justament, en aquesta concòrdia hi apareix com a nen cantor de deu anys, Anton Sambola. Aquest cop hi ha un increment en el nombre de membres, ara ja són set els que pertanyen a la *cobla de músics*. Antoni Sambola i Colom ingressa als deu anys (1770) com a escolà cantor a la catedral de Lleida i, al 1777, quan tenia disset anys, es troba com a cantor [contralt?] a la catedral d'Albarrasí (Terol). Entre 1784 i 1792, exerceix com a tenor en dita catedral aragonesa, essent-ne beneficiat. Sembla ser que aquest any deixa Albarrasí i entra com a mestre de capella a Fraga [fet aquest que no està prou contrastat]. Encara en el mateix any, entra com a tenor cantor a la catedral de Lleida i, posteriorment com a mestre de capella interí. Al 1794, passa a ser el mestre de capella titular de dita seu succeint Joan Prenafeta. Durant onze anys ocupà aquest càrrec i al 1816 deixa el mestratge de la catedral lleidatana, sense que sapiguem on anà a exercir. No és fins al 1826 en què es torna a trobar a Lleida, aquest cop com a un dels tres examinadors a les oposicions del mestratge a la seu lleidatana. Després es perd el seu rastre sense que sapiguem res més d'ell. -LLORENS CISTERÓ, Josep M.: "Sambola, Antonio", a *Diccionario de la musica española e hispanoamericana*. Ob. cit., Volum 9, 2003, pp.633. -CAZURRA, Anna: "Sambola, Antoni", a *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear*. Ob. cit., volum x, p.184. -SALIS I CLOS, Josep M.: "Cantirers i músics", a *Xercavins*, 23, (2005), pp.29-30. [Segons Saldoni, Antonio Sambola era "del alto Aragón", fet on s'erra del tot, a la vegada que, esmenta va ser mestre de capella d'Albarrasí des de l'agost de 1777 fins al 1785, on anà com a mestre de capella a Fraga, i on possiblement va morir (?). L'antecessor de Sambola al magisteri d'Albarrasí fou Vicente Martínez i el seu successor, Vicente Palacios. Vegi's: -SALDONI, Baltasar: *Diccionario biográfico-bibliográfico de efemérides de músicos españoles*. Madrid, A. Pérez Dubrull, vol. IV, p.306.]. Referent als tres contractes dels músics, vegi's: Arxiu Municipal de Verdú: *Capsa -1- segle XVIII*, documents solts.

⁴⁶ La numeració és meva. Les obres les presento ordenades de la següent manera: antifones marianes majors, completes, vespres, himnes, motets, misses i *villancicos*.

⁴⁷ La signatura topogràfica és l'atribuïda per la Biblioteca de Catalunya.

- [Tenor Primero choro]
 [Cantus 2o choro]
 [Altus 2o choro]
 [Tenor 2o choro]
 [Cantus 3o choro]
 [Altus 3o choro]
 [Tenor 3o choro]
 [Bassus 3o choro]
 Acompañamiento
- [9] **Salve Regina**, Antífona 9v, [incompleta] [M. 1637-III]
 Acompañamiento
- [10] **Completes** 5v, por termino de menestres, [incompleta] [M. 1637-IV]
 Bassus 2di chori
- [11] **Completes** 7v, 1681, [incompleta] [M. 1637-I-V-VI]
 Cantus Primi chori [1637-VI]
 Tenor Primi chori [1637-I]
 Bassus 2di chori [1637-V]
- [12] **Completes**, Salm, Antífona 8v, [incompleta] [M. 1637-I-IV]
 Cantus Primi chori [M. 1637-I]
 Cantus 2di chori
 Altus 2di chori
 Bassus 2di chori
 Acompañamiento [M. 1637-IV]
- [13] **Completes**, Fratres 8v, 1686, [M. 1168]
 [Cantus Primi Primi chori]
 [Cantus 2di Primi chori]
 [Altus Primi chori]
 [Tenor Primi chori]
 [Cantus 2di chori]
 [Altus 2di chori]
 [Tenor 2di chori]
 [Bassus 2di chori]
 [Acompañamiento]
- [14] **Completes** amb **Salve Regina** 9v, 1680, [incompleta], [M. 1637-III-IV-V-VI-VII]
 Cantus Primi chori [M. 1637-V]
 Cantus Primi chori [M. 1637-V]
 Tenor Primi chori
 Tenor Primi chori [M. 1637-V]
 Tenor Primi chori
 Tenor Primi chori
- Cantus 2di chori
 Altus 2di chori
 Altus 2di chori
 Tenor 2di chori
 Tenor 2di chori
 Bassus 2di chori, menestres
 Bassus 2di chori
 Cantus 3r chori, menestres [M. 1637-IV]
 Cantus 3r chori
 Cantus 1r 3r chori
 Cantus 2n 3r chori
 Altus 3r chori [M. 1637-IV]
 Tenor 3r chori
 Bassus 3r chori
 Acompañamiento
 Ad organum [M. 1637-III]
 Tenor 3r chori [M. 1337-VII]
- [15] **Completes** 9v, [incompleta], [M. 1637-III] [no està prou clar que pogués formar part de les completes anteriors]
 Acompañamiento
- [16] **Completes** 9v, 3 Coros, 1673, [M. 1168]
 Cantus Primi chori
 Tenor Primi chori
 Cantus 2di chori
 Altus 2di chori
 Tenor 2di chori
 Cantus 3r chori
 Altus 3r chori
 Tenor 3r chori
 Bassus 3r chori
 Acompañamiento
- [17] [**Vespres**: Dixit Dominus, Beatus vir, Magnificat] 9v, 1 tono, M. 168]
 Cantus Primi chori
 Tenor Primi chori
 Cantus 2di chori
 Altus 2di chori
 Tenor 2di chori
 Cantus 3r chori
 Altus 3r chori
 Tenor 3r chori
 Bassus 3r chori
 Acompañamiento
- [18] **Vespres, Salm i Magnificat** 9v, [incompleta] [M. 1637-II-III-IV-V-VI]
 Cantus Primi chori [M. 1637-VI]
 Tenor Primi chori [M. 1637-VI]
 Altus 2di chori [M. 1637-V]

⁴⁸ Aquesta és la única obra d'Anton Font que ha estat transcrita i editada. Està inclosa en el meu treball de recerca a la vegada que també s'inclourà en la meua tesi doctoral. Vegi's: -SALIS I CLOS, Josep M.: *Les antífonas marianes majors al M. 1168 del "Fons Verdú" de la Biblioteca de Catalunya: aproximació al repertori litúrgic marià de finals del segle XVII a Catalunya. Ob. cit. volum II, pp.227-242.*

- Tenor 2di chori* [M. 1637-v]
Altus 3r chori [M. 1647-iv]
Tenor 3r chori [M. 1637-ii]
Organum [M. 1637-iii]
- [19] **Intendes**, *Salm 8v*, [M. 1637-iv]
 [Cantus 2di chori]
 [Altus 2n chori]
 [Tenor 2di chori]
- [20] **Credidi**, *Salm 8v*, 7 tono, [M. 1168] [M. 1637-iv-vi]
 [Cantus Primi Primi chori]
 [Cantus 2di Primi chori]
 [Cantus 2di Primi chori] [M. 1637-vi]
 [Altus Primi chori]
 [Tenor Primi chori]
 [Cantus 2di chori]
 [Altus 2di chori]
 [Tenor 2di chori]
 [Bassus 2di chori]
 Bassus 2di chori [M. 1637-iv]
 [Acompañamiento] [M. 1168]
 [Acompañamiento] [M. 1637-iv]
- [21] **Inte Domine**, *Salm 8v*, [M. 1168] [1637-i]
 [Cantus Primi Primi chori]
 [Cantus Primi Primi chori] [M. 1637-i]
 [Cantus 2di Primi chori]
 [Altus Primi chori]
 [Tenor Primi chori]
 [Cantus 2di chori]
 [Altus 2di chori]
 [Tenor 2di chori]
 [Bassus 2di chori]
 [Acompañamiento] [M. 1168]
- [22] **Ave Maris Stella**, *Hymnus 5v*, [M. 1168]
 Cantus Primi chori
 Tenor Primi chori
 Cantus 2di chori
 Altus 2di chori
 Tenor 2di chori
 Acompañamiento
- [23] **Misericordia de mi Señor**, *Miserere en romanç 3v*, [incompleta] [M. 1637-i-v]
 Cantus Primi
 Cantus 2di [M. 1637-v]
- [24] **Laudate**, *Motet per a albats 7v*, 3 de març de 1649, [M. 1168]
 [Cantus Primi chori]
 [Altus Primi chori]
 [Tenor Primi chori]
 [Cantus 2di chori]
- [25] **Adjutamus Deus**, *Motet ad Petendum Pluviam 8v*, 1664, al Arpa, [incompleta] [M. 1637-i]
 Cantus Primi chori
 Altus Primi chori
 Tenor Primi chori
 Cantus 2di chori
 Altus 2di chori
 Bassus 2di chori
 [Acompañamiento]
- Misses**
- [26] **Missa 4v**, [M. 1168]
 [Cantus]
 [Altus]
 [Tenor]
 [Bassus]
 [Acompañamiento]
 Acompañamiento [M. 1637- iv]
- [27] **Missa 7v**, [incompleta] [M. 1637-i-v]
 Tenor Primi chori [M. 1737-i]
 Bassus 2din chori [M. 1637-v]
- [28] **Missa difunts 6v y Duo**, [incompleta] [M. 1637-v]
 [Duo:]
 Cantus
 Tenor
 Acompañamiento
- [29] **Missa difunts 8v**, otra missa, [incompleta] [M. 1637-iv-vi]
 Cantus Primi chori [M. 1637-vi]
 Tenor 2di chori
 Bassus 2di chori [M. 1637-iv]
- Obra paralitúrgica: Villancicos**
- [30] **Encara que el angel**, *Villancico para Navidad 6v*, [incompleta] [M. 1637-i]
 Bassus 2di chori
- [31] **Aquella ave presurosa**, *Villancico a San Flauian 9v*, con menestriels, [incompleta] [M. 1637-ii]
 Tiple Primero choro
 Tenor Primero choro
 Tiple 2do choro

Tenor 2do choro
Bajo 2do choro
Tiple 1r del 3r Choro con menestriles
Tiple 2n del 3r Choro con menestriles
Bajo 3r Choro con menestriles
Acompañamiento al Organo

- [32] **De Flavian la palma**, Villancico a San Flavian 9v, 1676 [incompleta], [M. 1637-ii]

Tiple 1ro Choro
Tenor 1ro Choro
Tiple 2o choro
Alto 2o choro
Tenor 2o choro
Tiple 1ro 3ro choro
Tiple 2o 3ro choro
Bajo 3ro choro
Acompañamiento al Organo con menestriles

- [33] **Que sonora militar porfia**, Villancico a San Flavian 9v, con menestriles, 1676, [incompleta] [M. 1637-ii]

Tenor Primi chori
Bajo 3ro choro
Acompañamiento
[Hi ha una adaptació a 6 veus de l'any 1723]

- [34] **Que porfiado bélico sonido** Coplas [d'un villancico] a San Flavian 9v, 1676, [incompleta] [M. 1637-iv]

Tenor Primi chori

- [35] **No haya disfraces para conmigo**, Villancico al Santissimo 6v, al Arpa, 1677, [M. 1637-iii]

Cantus Primi Primi chori
Tenor Primi Primi chori
Cantus 2di chori
Altus 2di chori
Tenor 2di chori
Bassus 2di chori
Acompañamiento

